

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2813/2020
23.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Александар Петровић, адвокат из ..., против туженог Дома здравља ББ, кога заступа Слободан Ћирић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1577/19 од 09.07.2020. године, у седници одржаној 23.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1577/19 од 09.07.2020. године, **ОДБИЈА** жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Пироту П1 227/18 од 21.02.2019. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 45.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пироту П1 227/18 од 21.02.2019. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је решење туженог о отказу уговора о раду број .. од 29.12.2015. године незаконито и да се исто поништи, а тужени обавезе да тужиоцу призна сва права на раду и по основу рада, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 160.500,00 динара, са законском затезном каматом од 21.02.2019. године, па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1577/19 од 09.07.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда првостепеног суда тако што је усвојен захтев тужиоца и као незаконито поништено решење туженог о отказу Уговора о раду тужиоцу број .. од 29.12.2015. године и обавезан тужени да тужиоцу призна сва права на раду и по основу рада. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 255.750,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужени због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде због којих се сагласно члану 407. ЗПП ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на радном месту лекара опште стоматологије у Одељењу за стоматолошку здравствену заштиту одраслих. У поступку рационализације вишка запослених (с обзиром на закључак Владе Републике Србије од 02.10.2015. године), тужени је донео Правилник о изменама правилника о организацији и систематизацији послова код туженог, којим се у служби за стоматолошку здравствену заштиту смањује број запослених и Правилник о утврђивању критеријума и осталих услова за проглашење вишка запослених у служби за стоматолошку здравствену заштиту. Применом усвојених критеријума извршено је бодовање запослених у стоматолошкој служби, па је директор туженог дана 19.11.2015. године донео одлуку о утврђивању вишка запослених у служби за стоматолошку здравствену заштиту за чијим радом је престала потреба (једна стоматолошка сестра и шест доктора стоматологије), међу којима је и тужилац. Након тога, тужени је донео решење о отказу уговора о раду дана 29.12.2015. године, због смањења обима посла и престанка потребе за радом тужиоца и исплаћена му је отпремнина. Утврђено је и да тужилац није имао својство члана Надзорног одбора синдиката у тренутку када је донето решење о отказу.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је оценио да је тужени у свему поступио у складу са законским прописима, као и да је поступак утврђивања вишка запослених спроведен у складу са законом, као и да отказ уговора о раду тужиоцу није последица његовог статуса или активности у својству представника запослених, односно чланства у синдикату или учешћа у синдикалним активностима. Такође, вештачењем је извршена упоредна анализа критеријума за рангирање запослених утврђених од стране туженог и критеријума утврђених од стране репрезентативних синдиката у области здравства на нивоу државе, из којег произлази да иако су критеријуми предвиђени од стране репрезентативних синдиката повољнији за тужиоца он би свакако био проглашен технолошким вишком. Првостепени суд је закључио и да се тужилац са одлуком да буде проглашен технолошким вишком сагласио, с обзиром да су му унапред били познати критеријуми који су примењивани (што произлази из исказа тужиоца), а да на исте није улагао приговор, а својим држањем након пријема решења дао накнаду сагласности тј. пријемом отпремнине одобрио наведено.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду на основу утврђеног чињеничног стања и закључио да тужени у поступку утврђивања вишка запослених није

применио критеријуме који су репрезентативни синдикати у области здравства на нивоу Републике Србије усвојили и предложили, већ да је применио критеријуме које је утврдио својим општим актом. Како је обавеза туженог била да у поступку проглашења вишка запослених примени критеријуме који су усвојени од стране репрезентативних синдиката на нивоу државе, а што он није учинио, већ је бодовао и рангирао запослене на основу измењених критеријума чини решење о отказу уговора о раду незаконитим (без обзира што би и применом тих критеријума исто био утврђен као вишак). Такође, по оцени другостепеног суда решење о отказу је незаконито и зато што не садржи јасне разлоге о начину на који је тужени утврдио да је тужилац технолошки вишак.

Међутим, овакво становиште другостепеног суда се заснива на погрешној примени материјалног права, због чега је побијана одлука преиначена.

Према одредби члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, ... 75/14) запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских и организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

По оцени Врховног касационог суда правилно је првостепени суд закључио да критеријуми које је предложио репрезентативни синдикат нису општеобавезујући, већ да су то само предлози и смернице који су дати од стране синдиката. Наиме, критеријуме који ће бити примењени у поступку проглашења запослених технолошким вишком су утврђивале здравствене установе из Уредбе о плану мреже здравствених установа које пружају стоматолошке здравствене услуге и то у складу са Закључком Владе од 02.10.2015. године, па је тако управни одбор туженог на основу члана 25. Статута и одлуке комисије за утврђивање предлога критеријума за проглашење вишка запослених у служби стоматолошке заштите, донео правилник о утврђивању критеријума и осталих услова за проглашење вишка запослених. Правилан је закључак првостепеног суда да је у конкретном случају тужени имао овлашћење да донесе критеријуме који ће се применити у поступку проглашења запослених технолошким вишком.

Из наведеног произлази да је у конкретном случају, тужени поступак утврђивања вишка запослених спровео у складу са законом, тако што је донео одлуку о измени правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, са којим се сагласио оснивач туженог, затим је на основу правилно примењених критеријума (за које је тужилац знао и није улагао приговор на исте) рангирао запослене и донео одлуку о проглашењу технолошког вишка, те решења о отказу уговора о раду за запослене за које је утврдио да су вишак, међу којима је и тужилац, у складу са одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду. Правилно је првостепени суд закључио и да тужилац у тренутку отказа уговора о раду није имао својство члана надзорног одбора, имајући у виду да је тужиоцу мандат у надзорном одбору истекао 2010. године, а да чланови надзорног одбора од тада нису опет бирани. Из садржине донетог решења о отказу уговора о раду може се утврдити да је тужени у законитом поступку, правилно применио предвиђене критеријуме и утврдио да је тужилац један од запослених за чијим је радом престала потреба (рангиран на 14 месту).

Из наведених разлога, другостепена пресуда је преиначена, одбијена жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда сагласно одредби члана 416. став 1. ЗПП.

Полазећи од успеха у поступку по ревизији, тужилац је обавезан да туженом накнади ревизијске трошкове у износу од 45.500,00 динара и то за састав ревизије износ од 33.000,00 динара и на име судских такси износ од 12.500,00 динара, сагласно одредбама члана 153, 154. и 163. ЗПП, тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12...99/20) и таксене тарифе из Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 28/94...95/18).

**Председник већа-судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић